

מסורת הש"ס

- (א) [נעיל כח; וש"ת],
- (ב) [שנונית לר; חל; חב],
- (ג) [נעיל כח; וש"ת; ד] [נעיל
- לח; ה] [מכיל טו].

הגהות הב"ח

- (א) גב' תבענא ליה לדינא;
- (ב) שם בן אמר לכו;
- (ג) י' ומקן; (ד) רשב"ש
- ד"ה לאחריני וכו' דמשמע
- ליה לא אמרינן אבנ;
- (ד) ד"ה אמר רב הונא וכו'
- שאינה מוטלת עליו (למח)
- מו"מ וכו' ק"ל לבסריא;
- (ה) בא"ד א"ט טמן אל
- לבו שקב"ט עליו לכתוב;
- הדבר והלכו וכו' מהני מיני
- למחוק וכו' לא אמרינן
- ליה וכו' אמרו לא אמרינן
- שמה; (ו) ד"ה אלף וכו'
- לאשפתא בדאמרינן לקמן;
- (ז) ד"ה ויבא לטעו וכו' דוקא
- קאמר רבי יהודה שיבא;
- (ח) ויה' למיב וכו' ולומר:
- לו בתוך וכו' (ט) ה"ס ד"ה
- ליבט וכו' ויבא דמשמע
- שמעתי מיהודה;

הגהות חו"י

- (א) רשב"ש ד"ה אמרו ליה
- כו' והלא אייתי שניה אותם
- לכו;

מוסף רש"י

כל מילתא דמתאמר
באפי תלתא. כשהפעול
אמר בפני שלשה המנהל
אומר איט לכו רבע, שיה
גילה מלה דעמו שאם מנהל
אומר איט ומשם, דמיעך
ידע דסופא להגלות, דמכך
תנבא את ליה ויה מנהל
למכרו חה לתנבו עד שיעוד
(ערכי פ"ה).

מוסף תוספות

- א. דקתני היה בגליל
- והחוקי ביהודה אינה חזקה
- אה יהודה ויהודה הויה
- חזקה אלמא מחאה שלא
- בפניו הויה מחאה. רשב"א.
- ב. שאם יהודה נשמעת
- המערער וקוק ללבא
- ולמחות, רשב"א וכו'.
- ג. לא משום דס"ל כרבא
- שהמחאה נשמעת למרחוק
- כמו בחזקת [אלא]. שיטמק
- בפניו מ"ס הא"ש.

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

ל"א.

עין משפט
גר מצוה

פח א ב ג ד מ"י פ"א
מהל' טוען וטוען הל' ו'
יפ"ו הלכ"ד ד סגן עשין ז'
טו"ש ע"מ מ"י קמו טעין
ו ז' ע"י טעין טעין י'
פ ח ה מ"י פ"א מהל'
טוען וטוען הל' ח
טו"ש ע"מ מ"י פ"א
צ ד מ"י פ"ו מהל' דעת
הלכה ה סגן לאון ט'

רבינו גרשום

הכי לא מיחה ואין מחוייקין
בנכסיו. לא הויה מחאה
דמילי בעלמי' קאמר אבל
כי אמר להו למחר אתבטיח
ברביא הויה מחאה דקאמר
להו דאין דעתו למחול. אי
אמר להו לא תימרו ליה
דמחתי אמר רב זבדי הוא
קאמר לא תימרו ליה ולא
הויה מחאה ומחוייקין. אמר
רב פפא דהוי מחאה
דהכי אמר ליה המערער
לעדים לדידיה ליה תימרו
ליה לא אחריני אימרו:
אמר ליה העדים למערער
לא אמרינן ליה לפלוגי
דמחתי. אמר רב זבדי הוא
קאמר לא אמרינן ליה ולא
הויה מחאה. אמר לעדים
תיפוק לכו שותא כלומר לא
תיצאו דבר מפניכם לשים
אדם שפחתי. אמר רב זבדי
הא קא מחויי דלא תפיקו
שותא ולא הויה מחאה.
הא דקא מחויי המערער
הכי לעדים משום דחשב
ברעתיא מחאה ואחרו להו
דלא לימרו הויה ולמחר
לעיל הליכתא מחאה שלא
בפניו הויה מחאה. ומשיני
אמר לא מפיקין שותא.
הא אמרינן וכו' ולא הויה
מחאה. אמר רב הונא אפי'
הכי הויה מחאה משום
דכל מלתא דלא רמיא עליה
דאיניש שאניו מותרה שלא
יאמר אומרה ולא אדעתיה.
אמר ר' יהודה לא אמרינן
(א) משום שמוקם של ר'
יהודה הוא דחוק מאספמיא
מהלך שנה לחיי משער
בהאי גונא. מכלל דלא ס"ל
כרב נתמן והא אמר רבא
לעיל הליכתא מחאה שלא
בפניו הויה מחאה. ומשיני
בהר דשמעיה מרב נתמן
הא דקא מטרין מחתי הכי
סברה כוותיה דרב נתמן
דשלא בפניו הויה מחאה
אבל מעיקרא ס"ל דלא
הויה מחאה ומשיני הוא
מחוייכ ליה הכי:
בבבכה.
בני אדם. כל מלתא של
נגי' ומתאמרא באפי תלתא
ואולי הני תלתא ומשעתי
לה לאחריני לית בה משום
לישנא בישא והא נמי דבר
נגי' הוה דקאמר להו פלוגי
נדלגא הוא (ג) מתאמרא
באפי תרי והני תרי אמרי לה
לאחרינא איית בייה משום
לישנא בישא:

רב פפא אמר לדידיה לא תימרו לאחריני תימרו. נראה לר"י
דרב פפא אית ליה שפיר דשמואל דלמר לעיל מיחה בפני בני
אדם שאין יכולין לומר לו לא הויה מחאה מהיירי בחולה חוקן
שלעולם לא ילק למקום שמחוק שם אבל הכא ילכו למקום המחוקק
ויגידו לבני העיר ויאמרו לו והויה מחאה: ל"י תיב אדוכתי ולימחי.
תימה אלפרין מר' יהודה לסייעיה
מרצנן דמוכח לעיל דסורה מחאה
שלא בפניו הויה מחאה (א) ואורי' דרנא
היה טועה וס"ד דככל מקום
שהחוקה נשמעת גם המחאה נשמעת
וכמו שהחוקה (ב) מיהודה לאשפתא
ה"נ מחאה ואפילו הכי א"ר יהודה
שיבא בפניו וימחה ורצנן סברי אפי'
מיהודה לגליל אין החוקה נשמעת
לכך לא הו חוקה אלא מיהודה ליהודה
נשמעת והו חוקה עד שיבא בפניו
וימחה ולכ"ע שלא בפניו לא הו
מחאה ורב נתמן דליטריך לשנוי
ענה טובה קמ"ל ולא שני ליה דלא
מני למיבא אדוכתיא לפי שהמחאה
אינה נשמעת אלא בזוהר מדינה
משום דלכתי משי ליה אחאי מנרין
רבי יהודה לבא לפניו ילק עד המדינה
שהמחוקק שם וימחה דמדלל קמני
ויבא לשנה אחרת וימחה ויודיעוהו
באספמיא ויחויק שנה וילכו ויודיעוהו שנה
ויבא לשנה אחרת ואי ס"ד מחאה שלא בפניו
הויה מחאה למה לי למיתי ליתבי התם
אדוכתיא ולימחי התם (ג) עצה טובה קמ"ל
דנתי ונשקול ארעא ופירי מדקא מותיב ליה
רבא לרב נתמן מכלל דלא סבירא ליה דמחאה היא בפניו הויה מחאה
(ד) והאמר רבא מחאה שלא בפניו הויה מחאה ברת דשמעיה מרב
נתמן סברה אשכחינהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר' יוחנן אמר להו
מ"י אמר (ה) ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן מחאה
ה"פני שנים ר' אבהו אמר ר' יוחנן מחאה בפני שלשה לימא בררבה בר רב
הונא קא מיפלגי (ו) דאמר רבה בר רב הונא וכל מילתא דמתאמרא באפי תלתא
ליה

לחריני אמרינן לו'. רב פפא קא דייק לא תימרו ליה לא אמרינן ליה דמשמע (א) לא אמרי' ליה אבל לאחריני אמרי מדלל אמר לא
תימרו: לא סיפוק לנו שופא. לא יאל דבר מפיקס דמשמע לא לו ולא לאחרינ: שופא. דיבור כמו שותא דינוקא צוקא או דלזבו או
דלמנא (סוכה דף טו:): אמר רב זבדי הא קאמר לו'. ואינה מחאה: אמרו ליה לא מפיקי' שופא. לא קאי אהיכא דלמר להו לא תפיק לכו
שותא דהתם כ"ע לא פליגי דלא הויה מחאה צין אהדרו ליה צין לא אהדרו ליה שום דיבור ומילתא באפי נפשיה הוא (א) ויגון שניה אותם
למר לו והם אמרו לא מפיקין שותא אמר רב פפא הכא דלאי מודיעי' דלא הויה מחאה דלא קאמרנו לו ולא לאחרינ: אמר
רב הונא צריה רבא יושע. האי נמי מחאה הויה דכל מילתא דלא רמיא עליה דלינש שאינה מוטלת עליו (ב) לצר וגם אינו מפסיק אם
אומר אדם לא אומרה אמר לה לבני אדם ולא אדעמיה כלומר אינו נותן אל לבו שקיבל (ג) מדדי עליו לכסותו והלכך אינו צריך למחות בפני
אחרינ שרי מיחה בפני בני אדם שיכולין לומר לו. והלכתא צין אמר המחאה לא תימרו ליה מדין מהני מיני למחוק וצין אמרו לא מפיקין
שותא בזולתו הויה מחאה צר מדלמר להו הממחה דלא תיפוק לכו שותא דלא הויה מחאה וכן פסק ר"ח: ה"ג אמר רבא אמר רב נתמן
מחאה לו'. ואע"ג דאותביה רבא לרב נתמן שיטת גמרא היא בהרבה מקומות כן. והכי פ' כי שמעה רבא מרב נתמן להך מילתא דאמרינן
בה אמר רבא אמר רב נתמן אימניה הך תיביתא ורב אשי שקייר גמרא הוה דקאמר אמר רבא אמר רב נתמן וגם מפרש הקושיו אחרי כן
שהקשה: מחאה שלא בפניו הויה מחאה. ולא בעינן שישלח שלומו למחות בפניו אלא מכיון שמחה שלא בפניו הויה מחאה שהרי יכול הדבר
לכא לאוניו ואפי' לא ידע המחוקק מחאתו של מערער לא חיישין מאחר שמחה זה כהוגן: איסיביה רבא לר"י אמר רבי יהודה לו'. ואי
קשיא אלפרין מסיפא לסייע מירשא דהא אוקימנא מחאה שלא בפניו הויה מחאה איכא למימר דרבא מוקי לה לרישא בזמלי אוחרי: אלא כדי
שיבא לו'. טעמא דרבי יהודה לכו משום דמלת שנין מיוחדת איניש בשטריה אלא כדמפרש כדי שיבא לו' וטעמא דחוקה לדידיה משום דלא
שביק איניש דלכלי ארעיה בלא רשותו אפי' שעה אחת ושחיק אלא לכך האריכו שלש שנים שפעמים שהמערער חוקק הויה מחאה ולא מיחה מדי
יבא ערער שלו לאוניו עד ג' שנים ולא פלוגי את"ק את"ק את"ק דלא חיישין לשעת חירוס וחוקה בפניו מיד הויה חוקה הויה מחאה ולא מיחה מדי
מדחלי טעמא באשפתא (ד) לקמן דפרקין [מ"א]: ויבא לשנה אחרי. קס"ד דרבא דוקא קאמר (ה) שיבא המערער עצמו וימחה בכוף ג' בפניו של
מחוייק אלמא מחאה שלא בפניו לא הויה מחאה והלכך חוקה שלא בפניו לא תימרו חוקה. ואע"ג דלרבי יהודה הויה חוקה בהכי לא
סבירא ליה כרבי יהודה דר' יהודה מנריכו לילך ולערער ולרנא לא נצריכונו אלא מתוך שאינו יכול למחות באשפתא גם המחוקק לא יכול
להחזיק: ואי ס"ד. דאין צריך לשלוט שליט ולמחות בפניו בעדים אלא ימחה בצוקם שחא שם ואם יבא הדבר לאוניו יבא ליה למיתי
עד מקום המחוייק אלא לשלוט למחות בפניו: לויסי אדוכתי. באשפתא ולימחי בפני עדים שהרי יכולין לבא ולומר לו (ו) בכוף ג' חוקה ג'
אם ילו': ומשיני ענה טובה קמ"ל דגייסי. הוה עלמו ונשקול קרקע ופירומי מיד המחוייק שאם ימחה בזקומו ולא יקרי ויציא עכשו מידו
הפירות שאכל המחוייק ויציא ממנו בטורח דקשה גז הנאכל [ומיין פ"ט]. ומיהו לאו דוקא מנרין ליה רבי יהודה לבא אלא הכי קאמר לא אמרו
דנרין ג' שנים אלא כדי שאם יהיה המערער באשפתא ומשהחיק זה יאל הקול ויודיעוהו צנה שניה וימחה בתחלת שלש ויוכל הדבר לבא
לאוניו של מחוייק בכוף שנה שלישיית ואל יש הנאה למערער שאם יבא הוה עלמו לבא בכוף שלש ויקח קרקע ופירות מעכשו בלא דין
ודברים: והא אמר רבא מחאה שלא בפניו הויה מחאה. לעיל [מ"א]: פסק רבא הלכתא הכי: ומשיני צפר דשמעיה מרב נתמן. ומירץ לו
תשובה שהשיבה פסק רבא הכי: ה"ג מי שמיע לכו מרבי יוחנן מחאה צנה. בפני כמה בני אדם: כל מילתא. של גנאי: דמתאמרא באפי תלתא
ליה צה משום לישנא בישא. אם יחורו ויאמרו ליה כך אמר פלוגי עליך. וטעמא כדמפרש בערינן ציש בערינן [מ"ח]. מ"ט חנך חברא אית ליה ואמר
אזני התם [מ"ח]: דכל מילתא דעבידא לאיגלווי לית בה משום לישנא בישא. והלכך גבי מחאה נמי מילתא דעבידא לאיגלווי בעינן כדי שיהיה המחוייק
בשטריו ולהכי פליגי מ"ד בפני שנים לית ליה דרבה צר רב הונא דבעי תלתא דהא אפי' בתרי דעבידא לאיגלווי והויה מחאה בפני שנים

פח א ב ג ד מ"י פ"א
מהל' טוען וטוען הל' ו'
יפ"ו הלכ"ד ד סגן עשין ז'
טו"ש ע"מ מ"י קמו טעין
ו ז' ע"י טעין טעין י'
פ ח ה מ"י פ"א מהל'
טוען וטוען הל' ח
טו"ש ע"מ מ"י פ"א
צ ד מ"י פ"ו מהל' דעת
הלכה ה סגן לאון ט'

פח א ב ג ד מ"י פ"א
מהל' טוען וטוען הל' ו'
יפ"ו הלכ"ד ד סגן עשין ז'
טו"ש ע"מ מ"י קמו טעין
ו ז' ע"י טעין טעין י'
פ ח ה מ"י פ"א מהל'
טוען וטוען הל' ח
טו"ש ע"מ מ"י פ"א
צ ד מ"י פ"ו מהל' דעת
הלכה ה סגן לאון ט'